

קובץ

# האור לחיים

שנה  
שישית

מאמרים ושיחות  
מזן ראש הישיבה  
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת פנחס תשפ"ג

## זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
21:20	20:24	* 19:33	ת"א
21:17	20:22	19:31	חיפה
21:21	20:25	19:34	ב"ש
21:17	20:22	19:31	

\* לנחה 40 דק': 19:13



להארות או הערות, ניתן לפנות  
orhachaim4@gmail.com



דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג  
במשרדי אור החיים - 02-5000455



בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי  
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00  
קול הדף - 02-6400000  
orhachaim.co.il



המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,  
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',  
יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com  
או בטלפון: **02-5000455** **02-5380014**  
052-7129793



יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"  
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים



# תוכן עניינים

## פרשת פנחס תשפ"ג

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריד" - חומש במדבר



1 ..... כוחה של תפילה

**פניני אור החיים הקדוש:**

6 ..... לימוד התורה וקניינה

**לזכרו של רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל:**

15 ..... חיי עולם הבא בעולם הזה



## כוחה של תפילה

רבותינו (יומא עו ע"א) שואלים, מדוע לא הוריד הקב"ה לישראל את המן במדבר בבת אחת לכל התקופה, אלא בכל יום ויום הוריד את המן הראוי לאותו היום?

ותירצו במשל לעשיר שהיה נותן סכום כסף גדול לבנו למשך שנה שלמה, ולא היה מתראה אליו אותו הבן אלא בסוף השנה כדי לקבל את הקצבה לשנה הבאה. חשב אותו עשיר בליבו: הרי אוהב אני את בני ומשתוקק לראותו בכל יום, וכעת אינו מתראה בפני אלא פעם אחת בשנה. מה אעשה? ישנה עצה: לא אתן לו את הקצבה מראש לשנה שלמה, אלא בכל יום יבוא לפני לקבל את קצבתו, וכך אזכה לראותו בכל יום.

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִפְתִּיחַ הַשִּׁיב אֶת הַמַּתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְלֹא כָּלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי (במדבר כה, יא).

על פנחס בן אלעזר נאמר: "וַיַּעֲמֹד

פִּינְחָס וַיִּפְּלֵא

וַתַּעֲצֹר הַמַּגֵּפָה"

(תהלים קו, ל), וביארו

רבותינו (ברכות ו ע"ב),

ש'ויפלל' הוא לשון

תפילה, שהתפלל

פנחס לפני ה' יתברך

שיצליחם במעשי

ידיו ויקדש שמו

יתברך בהריגת זמרי

בן סלוא, ובזכות

התפילה זכה פנחס

לסיעתא דשמיא מרובה, וניסים רבים נעשו לו באותה שעה.

מכאן למדנו כמה גדולה כוחה של התפילה, שבאמצעותה יכול אדם לחולל פלאי פלאות.

**"אך הפעם הבנת**

**כי אי אפשר לסמוך**

**על הדודה אלא רק**

**על ה' יתברך"**

גם להרבות בתפילה על כבוד שמים, שיתגלה כבוד ה' יתברך בעולם ויחיש ביאת משיח צדקנו במהרה.

ורמזו זאת רבותינו בדברי הנביא: "וַיֹּאמֶר נְשֹׂא אֶל יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מִדָּוִד לֹא בָּא בֶן יִשְׂרָאֵל גַּם תָּמוּל גַּם הַיּוֹם אֶל הַלְּחָם" (שמואל א כ, כז). "מִדָּוִד לֹא בָּא בֶן יִשְׂרָאֵל" - מדוע משיח בן ישי מתעכב ואינו בא? התשובה היא: "אֶל הַלְּחָם" - כיון שכל הבקשות שלנו הן רק על מאכל ומשתה, פרנסה ובריאות, ואיננו מבקשים על צרכי שמים, שתתרבה הקדושה והטהרה בעולם ותגדל מלכותו יתברך.

הנחש הקדמוני, לאחר שהחטיא את אדם וחוה בחטא עץ הדעת, התקלל: "וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" (בראשית ג,

והנמשל - הקב"ה מתאווה לתפילתם של ישראל, הוא רוצה לשמוע את תפילתם בכל יום ויום, שיזעקו וישוועו אליו. לכן הוריד להם את המן דבר יום ביומו, כדי שבכל יום יתפללו ויבקשו על יום המחר, ולא יחשבו שהדבר מובן מאליו והמן ירד גם ללא תפילה.

אלו הם דברי ה"אור החיים" הקדוש על הפסוק (שמות יז, ג) "וַיִּצְמָא נַפְשֵׁם הָעָם לַמַּיִם", וזה לשונו: "הנה הענין יוליד תימה, למה יביאם ה' אל הנסיון הגדול הזה למות בצמא כו'. ונראה כי ה' ניסה אותם להדריכם לשאת עיניהם ולהתפלל לפני ה', כי זה עיקר גדול באמונה ובהשלמת הנפש".

אולם לא מספיק לבקש מה' יתברך רק על צרכינו הגשמיים, אלא צריכים

לעילוי נשמת

רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל

ה' אמיתי. הוא כונה בשם "החפץ חיים הקטן", על שם הספר שחיבר - עיקרי דינים בהלכות לשון הרע. זכיתי בסייעתא דשמיא בהיותי בחור צעיר בישיבת בית יוסף נוברהדוק, להכיר את הצדיק הזה ולהיות כבן בית אצלו, לשמוע את מוסריו המאלפים ואת דברי החיזוק באמונה וביטחון שהיה מוסר, ואף זכיתי לקבל ממנו את ספריו עם הקדשה חמה.

בשנים ההם העוני היה גדול מאוד, אנשים היו רעבים ללחם. באחד ממכתביו מאריך הרב הומינר זצ"ל בדברי שבח והודאה לבורא עולם על שזכה לאסוף כסף אחרי זמן רב כדי לקנות מגבעת, עד כדי כך!

הרב הומינר זצ"ל מספר שהיה לו חבר, אברך עני מרוד, שהיתה לו דודה עשירה שגרה בארצות הברית. מדי חג היא היתה שולחת אליו סכום כסף נכבד שהיה עוזר לו לפרנס את ביתו במשך כמה חודשים.

אך לפעמים עברה בלבו של אותו אברך איזו מחשבה של דאגה: "מה

(ד), ואמרו חז"ל (יומא עה ע"א): "קלל את הנחש - עולה לגג מזונותיו עמו, יורד למטה - מזונותיו עמו".

ותמוה, הנחש אינו צריך לטרוח אחר מזונותיו, העפר מצוי לו בכל מקום ויכול לאוכלו בכל עת, וכי קללה היא זו?

אלא ביארו בזה (עיין ספר "בית יצחק" על התורה, ועוד), שנתן הקב"ה לנחש את מזונותיו שיהיו מצויים לו בכל עת ובכל מקום, כדי שלא יתפלל אליו יתברך, שאינו רוצה לשמוע את תפילתו, כמי שאומר לחברו "טול לך אשר לך, ואל תהא לך שום שייכות עמדי".

זוהי הקללה הגדולה ביותר, שאין לנחש רשות לבוא לחצר המלך לבקש מאכלו, כשאר בעלי החיים אשר "שִׂאֲגִים לְטָרֶף וּלְבִקֵּשׁ מֵאֵל-אֲכָלִים" (תהלים קד, כא),

רבי שמואל הומינר זצ"ל, מחבר הספר "עבד המלך" [ביאור על תרי"ג המצוות לפי סדר פרשיות התורה], היה עובד

הוא פתח את המעטפה וחשכו עיניו - בתוך המעטפה היה ש"ק עם סכום כסף פעוטי, רחוק מאוד מהסכום שהתחייב.

הוא שב ופנה אל דודתו ורמז לה שסכום הכסף שקיבל ממנה אינו מספיק כדי לכלכל את הוצאותיו הרבות - אך פנייתו לא נענתה. בלית ברירה נאלץ לכתת רגליו ולנדוד בין בתי נדיבים כדי שיוכל לעמוד בהתחייבותו לנדוניה של בתו.

חלפה שנה והנה גם הבת השניה הגיעה לפרקה. הפעם כבר ידע שאינו יכול לסמוך על דודתו. הוא הפציר בתפילה לפני ה' יתברך שיתמכהו ויסעדנו, בודעו שרק ה' יכול לעזור לו.

לאחר שנסגר השידוך הודיע על כך

יהיה, עוד מעט הילדים יגיעו לפרקם, ואיך אממן את חתונתם?"

בצר לו פנה אל אותה דודה וסיפר לה את אשר על ליבו. הדודה הרגיעה אותו: "הסר דאגה מלבך, אני אממן את הוצאות נישואי ילדיך". נחה דעתו של האברך ושמח בליבו על שזכה לדודה עשירה שפותחת לו את כיסה ביד נדיבה כל כך.

לימים שידך את בתו עם בחור תלמיד חכם והתחייב סכומי כסף גדולים, כשהוא סומך על הבטחתה של הדודה מארצות הברית. הוא כתב מכתב לדודתו והודיע לה על השמחה במעונו. שמחה הדודה והודיעה שתשלח לו בדואר את סכום הכסף כפי שהבטיחה. לאחר כמה ימים הגיע המכתב מארצות הברית.



שלחה מה ששלחה... אך הפעם הבנת כי אי אפשר לסמוך על הדודה אלא רק על ה' יתברך, ידעת כי "מֵאִן יָבֵא עֲזָרִי - עֲזָרִי מֵעַם ה'" (תהלים קכא, א-ב).

פנית לה' בתפילה מעומק הלב, לכן ה' נענה לך ושלח לך את מלוא הסכום הדרוש, ועשה זאת דרך הדודה!

ללמדך כמה גדול כוחה של תפילה, ועד כמה צריך האדם להשליך יהבו על ה' ולהתפלל אליו מעמקי ליבו - וחזקה על תפילה שאינה חוזרת ריקם.

לדודתו. חשב בליבו: "גם אם היא תשלח את הסכום ששלחה בעבר, הדבר יועיל לי במשהו".

כעבור זמן הגיע המכתב, הוא פתח את המעטפה בלי הרבה ציפיות. מה גדולה היתה הפתעתו כשהתברר לו שהפעם שלחה לו הדודה סכום עתק, מימון מלא של כל הוצאות החיתון.

הוא פנה לרבי שמואל הומינר לדעת ולהבין פשר הדברים.

השיב לו: בפעם הראשונה ביקשת מהדודה, לא מהקב"ה, לכן הדודה





## לימוד התורה וקניינה

ובבניו רומזים לעניין תורה הקדושה, לימודה וקנייניה.

"למה שקדם לנו כי יששכר הוא בן תורה רמזה התורה בשם זה של יששכר כי דוקא זה ישנו לשכר, וכל חוץ ממנו מה יתרון לאדם בכל עמלו, והוא מה שאמרו בברכות בפרק תפלת השחר (כה:) שצריך לברך ביציאתו מבית המדרש מודה אני לפניך וכו' אני עמל והם עמלים אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר וגו'".

קודם כל, בשם 'יששכר' עצמו רמוז יסוד חשוב על מעלת התורה. 'יששכר' - 'יש-שכר', לרמוז שהשכר היחיד שיש לאדם הוא בתורה הקדושה, ומלבדה - "מה יתרון לאדם

בני יששכר למשפחתם תולע משפחת התולעי לפנה משפחת הפוני. לישוב משפחת הישבי לשמרון משפחת השמרני (במדבר כו, כג-כד).

יששכר הוא שבט לומדי התורה. יעקב אבינו ברך את יששכר (בראשית מט, יד): "יששכר חמור גרם", ופירש רש"י: "סובל עול תורה כחמור חזק שמטעינין אותו משאוי כבד". וכן מברכו יעקב: "ויהי למס עובד", פירש רש"י: "ויהי לכל אחיו ישראל למס עובד - לפסוק להם הוראות של תורה וסדרי עבורין, שנאמר (דה"א יב, לג) 'ומבני יששכר יודעי בינה לעתים'".

ואכן - אומר ה"אור החיים" הקדוש - כל השמות שבפסוק העוסק ביששכר

לעילוי נשמת

תמר בת רגינה ז"ל

בעולם הבא!

בכל עמלו שיעמול תחת השמש"

(קהלת א, ג).

עוד רומז השם 'יששכר', כי כל מה שברא הקב"ה בעולם - בא כשכר ללומדי התורה. וכמו שדרשו חז"ל על הפסוק (בראשית א, א, רש"י) "בראשית ברא אלוקים" - בשביל ישראל עבדי ה' הנקראים ראשית, ובשביל התורה הנקראת ראשית.

וכך הוא לשון הברכה שאומרים ביציאה מבית המדרש: "מודה אני לפניך ה' אלוקי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות... אני עמל והם עמלים - אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר" (ברכות כח ע"ב).

הרמב"ם, בהקדמתו לפירוש המשניות, מרחיב בעניין וכותב, שכל הבריאה וכל אשר בה נועדו עבור עובדי ה' לומדי התורה. למשל, כשמלך בונה ארמון מפואר - תכלית הדבר אינה עבור המלך עצמו, אלא עבור ישראל עובדי ה' לומדי התורה.

כל הקניינים שבעולם אינם מתקיימים. גם קניינים שנראה לנו שהם קיימים ועומדים, כגון נכסי דלא נידי, קרקעות וכדומה, אין זה קיום אמיתי אלא הבל וסרק. הקניין היחידי שהוא בר-קיימא, ושכרו נצחי וקיים לעד, הוא קניין התורה הקדושה.

הכיצד? כשבאחד מן הימים יקלע למקום אחד מחכמי ישראל ויחסה בצל קיר הארמון ויפיק מכך הנאה ותועלת - יתברר שזו היתה תכלית הקמתו וייעודו האמיתי!

אומרים חז"ל (אבות ד, יז): "יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה". אם נצרף את כל הנאות העולם הזה של כל הבריות שחיו בעולם מאז בריאת העולם ועד ביאת המשיח - כל ההנאות גם יחד אינן מגיעות להרגשה קלילה אחת של הנאה - 'קורת רוח' - שיש לאדם אחד

חודשים בעיר קופה שביפן, ולאחר מכן השתכנו בעיר שנחאי שבסין ושהו בה עד סוף המלחמה.

עתה - כך אמר אז רבי אהרן קוטלר זצ"ל - התבררה התכלית האמיתית של בניית מסילת הרכבת הטרנס-סיבירית. מן השמים גלגלו שעשרות אלפי עובדי כפיים גויים יעמלו עשרות שנים בבניית המסילה - כדי להציל את תלמידי ישיבת מיר.



עוד רומז השם 'יששכר' למאמר חז"ל (סנהדרין ק ע"א): "עתיד הקדוש ברוך הוא ליתן לכל צדיק וצדיק שלוש מאות ועשרה עולמות, שנאמר (משלי ה, כא) 'להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם

רכבת שחוצה את כל רוסיה, עד לקצה המזרחי שלה. אורכה של המסילה הוא כעשרת אלפים קילומטר, ונסיעה מקצה לקצה אורכת שבוע ימים. המסילה נבנתה במשך עשרות שנים על ידי עשרות אלפי פועלים. באותה תקופה לא הבינו לשם מה נחוץ קו רכבת שחוצה את ערבות סיביר השוממות, והתייחסו אל הפרויקט הזה כאל גחמה של שלטונות רוסיה.

לימים, בתחילת מלחמת העולם השנייה, נאלצו תלמידי ישיבת מיר להימלט על נפשם מאימת השלטון הנאצי. תחילה הם עברו ממיר לז'ילנא, ולאחר שהושגו עבורם אשרות כניסה ליפן הם נסעו ברכבת הטרנס-סיבירית והגיעו ליפן. הם שהו כמה

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה  
 זיווג הגון, רפואה שלימה  
 או להבדיל, לעילוי נשמה  
 לפרטים: 02-5000455  
[orhachaim4@gmail.com](mailto:orhachaim4@gmail.com)

(משלי יא, כד): "יש מפזר ונוסף עוד". ראו זה פלא, הוא מפזר מממונו - וממונו מתרבה. הכיצד? כי הוא פיזר מממונו לצדקה ולהחזקת לומדי התורה.

ומה עם העולם הבא שלו? על כך אמרו: "עתיד הקדוש ברוך הוא ליתן לכל צדיק וצדיק שלוש מאות ועשרה עולמות" - ש"י עולמות יינתנו הן לצדיק שהקדיש את כל זמנו לתורה והן לצדיק שהחזיק אותו בממונו. שמא תאמר שהשכר של לומד התורה יגרע ממנו ויועבר אל זה שהחזיק בו? לא ולא! "עתיד הקדוש ברוך הוא ליתן לכל צדיק וצדיק שלוש מאות ועשרה עולמות" - לומד התורה לא יגרע משכרו כהוא זה עבור זה שמחזיק ותמך בו; כל אחד מהם יקבל את שכרו המלא.

ועל כך אמרו חז"ל (פסחים נג ע"ב): "כל המטיל מלאי לכיס תלמידי חכמים - זוכה ויושב בישיבה של מעלה, שנאמר (קהלת ז, יב) 'כי בצל החכמה בצל הכסף'".

אמלא' - 'יש' בגימטריא שלוש מאות ועשר". וזהו 'יש-שכר', שהצדיק יזכה לשכר של 'יש' עולמות.

ולכאורה, די היה לומר שהקב"ה יתן "לכל צדיק" ש"י עולמות, ומהו לשון הריבוי "לכל צדיק וצדיק"?

אלא רמזו חז"ל, כי יש צדיק שמקדיש את כל זמנו לתורה. ומניין הוא חי? ישנם אנשים יראי שמים שעובדים את ה' וקובעים עתים לתורה, אבל בחלק מזמנם הם עמלים לפרנסתם. אך הם צדיקים גדולים, ואינם שומרים את ממונם לעצמם, אלא מפרישים מעשר - ואף חומש - עבור אלו השוקדים כל ימיהם על התורה ועל העבודה.

בדרך הטבע, אדם שמחסר מממונו - יש לו פחות. אך אם הוא החסיר והפריש מממונו לצדקה ולהחזקת לומדי תורה, מן השמים נוהגים עמו בהנהגה על-טבעית. לא זו בלבד שאין ממנו נחסר, אלא אדרבה, הוא רואה ברכה בעמלו וממונו מתרבה עוד ועוד. ועל כך אמר שלמה בחכמתו

מפיך' - הוי אומר לעמל תורה נברא". התולעת היא יצור קטן וחלוש, ובכל זאת היא מצליחה לנסר ולגדוע את עץ הארז הגדול והחסון. הכיצד? היא נטפלת לשורשו או לגזעו של העץ ומתחילה לכרסם אותו קמעה קמעה, עוד פירור ועוד פירור, עד שלבסוף גודעת אותו לגמרי. כך הוא כח התורה: עוד משנה, עוד גמרא, עוד רש"י, עוד תוספות. עד שמכריעים את כל האויבים שבעולם. את אויבי ישראל אי אפשר להכריע עם כלי נשק, אלא רק בכח הפה - בכח התורה הקדושה ובכח התפילה. "קול ה' שובר ארזים וישבר ה' את ארזי הלבנון" (תהלים כט, ה).

מוסיף ה"אור החיים" הקדוש, כי שני הרמזים שנרמזו 'תולע' - שיש לעדן עצמו וללמוד בפה - הם יסודותיהם של ארבעים ושמונה קנייני התורה. ענייני הענווה וענפיה רמוזים בתולעת שהיא סמל לענווה, ודרכי הלימוד וענפיהם רמוזים בתולעת שהיא סמל לכח הפה.

אף בשמותיהם של בני יששכר נרמזת מעלת התורה הקדושה ודרכי קניינה: "תולע" - רמז לכך שיש לעדן עצמו כתולעת בלימוד התורה. וכמו שמצינו בדוד המלך ע"ה שנקרא "עדינו העצני" ופירשו חז"ל (מועד קטן טז ע"ב), ש"כשהיה יושב ועוסק בתורה - היה מעדן עצמו כתולעת, ובשעה שיוצא למלחמה - היה מקשה עצמו כעץ".

כמו כן, 'תולע' רומז על כך שיש לעסוק בתורה בפה, כאומרם ז"ל (ילקוט"ש ישעיהו רמז תנ): "מה תולעת אין כוחה אלא בפה - כך ישראל אין כוחם אלא בפה". חז"ל דרשו זאת לגבי כח התפילה, אולם יש לדרוש זאת בכללות גם על מעלת תלמוד תורה בפה. וכמו שמצינו בדברי חז"ל (סנהדרין צט ע"ב): "כל אדם לעמל נברא, שנאמר (איוב ה, ז) 'כי אדם לעמל יולד'. איני יודע אם לעמל פה נברא אם לעמל מלאכה נברא, כשהוא אומר 'כי אכף עליו פיהו' - הוי אומר לעמל פה נברא. ועדיין איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה, כשהוא אומר (יהושע א, ח) 'לא ימוש ספר התורה הזה

בתורה, שבו שוכן שמו של הקדוש ברוך הוא.

ומדוע הוסיף נ' - "הפוני"? לרמוז שהאדם צריך להיות שקוע כל כולו בתורה ולפנות עצמו מן המותרות ומדברים בטלים, "כי הם מונעים את קיום התורה באדם". ואלו הם קנייני התורה של מיעוט תענוג, מיעוט שינה וכיוצא בזה.

עוד כתב ה"אור החיים" הקדוש: "ומצאתי לחסידי ישראל שכתבו, כי פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר ישרתו בם בקודש, כי אין קדושה כקדושת התורה, ולזה אסור לדבר בו אפילו דברי חול, הגם שאין בהם דברים האסורים... פירוש: צריך לפנות מפיו כל חוץ מהגות תורה".

לא נאמר משפחת הפווי, כפי שלכאורה היה מתאים לכתוב, כדי ללמדנו עיקר גדול לגבי פיו של האדם - שעליו להיות 'פוני', כלומר, יש לפנות את הפה מכל ענייני החול, וכך יתקדש האדם וילמד תורה בטהרה. והגר"א (באיגרתו הידועה) כותב, כי הפה

ממשיך אור החיים הקדוש: "לְפֹה מְשִׁפַּחַת הַפּוֹנִי" - מדוע הוסיף את האות נ' שאינה שייכת לשורש המילה, היה לו לומר 'לפוח משפחת הפווי'? כמו כן קשה, למה נכתב 'פֹּה' עם ו' עיצורית, אשר נעלמת ב"הפוני"?

אלא - אומר אור החיים - בא הכתוב לרמוז את ענייני קניין התורה. 'פֹּה' הוא לשון פה, הרמוז לקנייני התורה הקשורים לפה - מיעוט שיחה, מיעוט שחוק, ושאר הענפים הדומים להם, ובראשם חובת הזהירות לשמור על פה נקי מלשון הרע, רכילות, שקר וכל כיוצא בזה.

ומוסיף ה"אור החיים" הקדוש לפרש בדרך הסוד: "והוסיף לו אות ו', שהוא סוד עץ חיים, שהוא עוסק בה יתר על שאר הפיות. גם רמז בסמיכות אות הוא"ו לאות ה"א, לומר סוד חיבור המידות באמצעות עסק התורה".

ועוד יש לרמוז בשם 'פֹּה', שהאות ו' היא אחת מאותיות שמו של הקב"ה. ולפי זה, 'פֹּה' רומז לפה אשר עמל

בהם. "שומר פיו ולשונו שומר מצרות  
נפשו" (משלי כא, כג).

"לְיִשׁוּב מְשֻׁפַּחַת הַיְשָׁבִי" - רמז לכך  
שהתורה נקנית בישיבה ובקביעות,  
לא בדרך ארעי. כך אומרים חז"ל (נדה  
ע"ע ב'): "מה יעשה אדם ויחכם? - ירבה  
בישיבה". וכן אמרו (תענית ז"ע ב'): "אם  
ראית תלמיד שלימודו קשה עליו  
כברזל, מאי תקנתיה - ירבה בישיבה".  
האבות הקדושים, אף שהיו לפני מתן  
תורה, זכו למעלת התורה ולקנייניה  
וקיימו את כל התורה כולה. ואיך זכו  
לקניין תורה? על ידי שהרבו בישיבה.  
"אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה  
היה, יצחק אבינו זקן ויושב בישיבה  
היה, יעקב אבינו זקן ויושב בישיבה  
היה" (יומא כח ע"ב).

עוד מעלה ממעלות קניין התורה,  
הנרמזת ב"לישוב משפחת הישובי",  
היא הלימוד ביישוב הדעת ובעומק  
העיון, וכלשון ה"אור החיים" הקדוש:  
"להתיישב בכל פרט ופרט מהתורה  
עד שיעמוד על עיקרו".

הוא קודש קודשים.

לכן צריך האדם לשמור על פיו מכל  
משמר, אפילו מדברי חול, הגם שאין  
בהם דיבורים אסורים, וכמו שאמרו  
חז"ל (יומא י"ע ב'): "השח שיחת חולין  
- עובר בעשה, שנאמר 'ודברת בס' -  
בס ולא בדברים אחרים".

ואכן, את הפסוק בפרשה הבאה "לֹא  
יִחַל דְּבָרוֹ כִּי יֵצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה" (דברים  
א, ל) פירשו, שאם אדם אינו מחלל את  
דיבורו ואינו עושה אותו חולין, יזכה  
שכל דבר שיצא מפיו יעשה.

אומנם שמירת הפה אינה מבוארת  
בפירוש בפסוקים ואין לנו מצוה  
מפורשת על כך, אך כבר אמר הרמ"ק,  
כי כל ענייני המידות אינם כתובים  
בתורה, משום שהם יסוד התורה. זהו  
הבסיס ההכרחי, אותו צריך כל יהודי  
כדי להשתית עליו את כל תורתו,  
ובלעדיו אין לו מאומה.

מבין כל ענפי המידות, עיקר גדול הוא  
עניין שמירת הלשון והפה, וזהירות מן  
החטאים הנוראים הנעשים בהם, כמו:  
עוון לשון הרע, ליצנות, שקר וכיוצא

לפני כן.

רבי יצחק זאב לא הבין מה ראה אביו להפסיק את לימודם באמצע, הרי לא מדובר בעניינים דחופים או בפיקוח נפש, ובוודאי סובלים דיחוי.

לימים הוא נישא ונולד לו בן. לפני הברית ישב הרב מבריסק עם אביו רבי חיים ועסקו יחד בתורה. הם היו שקועים בלימודם עד שלא שמו לב שהגיע זמן הברית.

אמר רבי חיים לבנו: "אתה זוכר שבילדותך הייתי מפסיק את לימודנו לזמן קצר ולאחר מכן היינו שבים וממשיכים מהנקודה שבה עצרנו? ובכן, דע לך, עשיתי זאת כדי לבחון את מידת השקיעות שלך בתורה. רציתי לבחון מה עושה לך ההפסקה הזאת, האם היא ניתקה אותך מהלימוד, האם ההפסקה השפיעה ולו במשהו על חוט המחשבה שלך".

אדם צריך להיות שקוע בתורה כל כולו, כאשר כל מה שקורה סביבו לא משפיע עליו כלל וכלל. גם אם נאלץ להפסיק את רצף הלימוד, מחשבותיו

ומוסיף ה"אור החיים" הקדוש, שבזה נכללו כמה וכמה קניינים ממ"ח קנייני התורה, כגון: "ישוב", "מתיישב ליבו בתלמודו", "שואל ומשיב", "המכוין את שמועתו" וכיוצא בזה. כמו כן, הקניינים "שמיעת האוזן", "עריכת שפתים", "בינת הלב" ו"שכלות הלב", אף הם ענפים של הלימוד העיוני וההבנה השכלית.

אי אפשר לקנות את התורה על ידי לימוד אקראי ושטחי. כדי לזכות לקניין תורה, צריך להתנתק מכל מה שמסביב ולהיות שקוד על התורה, ביישוב הדעת ובעומק העיון.

הרב מבריסק, רבי יצחק זאב סולובייצ'יק זצ"ל, מספר שאביו רבי חיים מבריסק זצ"ל היה לומד עמו בילדותו. מדי פעם, באמצע הלימוד, היה עוצר את שטף הלימוד ומתחיל לדבר איתו על עניינים שונים, ולאחר זמן קצר היה שב עמו לתלמודם. לעתים היה מפסיק את הלימוד באמצע ומורה לבנו ללכת לאיזו שליחות קצרה, ולאחר מכן היו שבים לתלמודם, אל אותה נקודה שבה אחזו



מופלגת מכל סרך איסור. אומר רבנו בחיי ב"חובת הלבבות" (שער התשובה פרק ה) כי חסידים הראשונים היו שומרים חמישים שערי היתר לבל יכשלו בשער האיסור.

וטעם הדבר, משום שהקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה (יבמות קכא ע"ב). ככל שהאדם גדול יותר, הדרישה ממנו גדולה יותר.

זאת ועוד, מלבד עצם הזהירות הנדרשת מהם שלא יכשלו בדבר איסור, מוטל עליהם עול נוסף - לבל ייגרם על ידי מעשיהם חילול השם.

התביעה על אדם גדול גדולה יותר משאר המון העם. כל העיניים מופנות אליו, כולם מביטים עליו ומדקדקים במעשיו, ואם חלילה יבוא לידי חטא, מה יאמרו עליו הבריות? "פלוני

תפוסות בעומק העיון ואינן מתנתקות לרגע.

"לשמרון משפחת השמרוני" - רמז לשמירה המיוחדת הנדרשת מבן תורה, יותר מאשר השמירה הרגילה הנדרשת מהמון העם.

כל אדם מצווה לעשות לעצמו גדר וסייג, לבל יבוא לידי איסור. בתחילת מסכת אבות העמידו לנו אנשי כנסת הגדולה את יסוד קיומה של התורה - "ועשו סייג לתורה". ולא די בסייג אחד, אלא יש להוסיף סייג על גבי סייג ומשמרת על משמרת, שנאמר (ויקרא יח, ל): "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת מְשַׁמְרֹתַי" ואם כל אדם כך, בן תורה על אחת כמה וכמה. בן תורה מצווה להוסיף שמירה מיוחדת ולהיזהר בזהירות

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

אומרות עליו - אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה; פלוני שלמד תורה - ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר 'ישראל אשר בך אתפאר' (יומא פו ע"א).

שלמד תורה - ראו כמה מקולקלין מעשיו וכמה מכוערין דרכיו".  
אבל אם כל מעשיו מדוקדקים על פי התורה, הרי הוא גורם במעשיו לקידוש שם שמים. "מה הבריות



לזכרו של רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל

## חיי עולם הבא בעולם הזה

הזה - הם אות וסימן לאהבת ה', שמתוך שהוא אוהב את הצדיקים ורוצה בטובתם הוא מייסרם בייסורים של אהבה, המכפרים עליהם ומרבים את שכרם בעולם הגמול.

וכך אומרים חז"ל (ברכות ה ע"א): "כל שהקדוש ברוך הוא חפץ בו - מדכאו בייסורין, שנאמר (ישעיהו נג, י): 'וה' חפץ דכאו החלי'". וכן נאמר (משלי ג, יב): "כי את אשר יאהב ה' יוכיח".

ועוד אמרו חכמים (קידושין מ ע"ב): "מה

וְשֵׁם בְּנוֹת צִלְפַּחַד מַחֲלָה וְנָעָה חֲגֵלָה מְלֻכָּה וְתַרְצָה (במדבר כו, לג).

יש מפרשים את שמות בנות צלפחד בדרך דרוש:

כאשר האדם חולה ב"מחלה" בר מינו, או כאשר יש לו "נועה" - הוא נע ונד בלי מנוחה ושלוה, זהו "חגלה" - חג לה', משום שהייסורים מכפרים על חטאי האדם, ועל ידי כך "מלכה תרצה" - מלכו של עולם מתרצה.

ייסורים הבאים על הצדיקים בעולם

אמר להם: וכי מפני מה אתם בוכים?  
אמרו לו: אפשר ספר תורה שרוי  
בצער, ולא נבכה? אמר להם: לכך אני  
משחק. כל זמן שאני רואה רבי שאין  
יינו מחמיץ ואין פשתנו לוקה ואין  
שמנו מבאיש ואין דובשנו מדביש,  
אמרת: שמא חס ושלום קיבל רבי  
עולמו. ועכשיו שאני רואה רבי בצער  
- אני שמח".

צדיק שחי את כל חייו ללא צער  
ייסורים - יש מקום לחשוש שמא  
קיבל את שכרו בעולם הזה. לכן,  
כשראה רבי עקיבא את רבי אליעזר  
שרוי בצער, שמח שמחה גדולה,  
כי הייסורים מכפרים עליו ומזככים  
אותו, ואת שכרו על התורה והמצוות  
שלו - יקבל בעולם הבא, עולם הגמול.



יש תנא דבי אליהו מפליא מאוד  
(פרק ה, פרשה ו): "מפני מה זכה יעקב  
אבינו לחיים שלא בצער ושלא ביצר  
הרע בעולם הזה ממה שעתיד ליתן  
לצדיקים לעתיד לבא, מפני שהיה  
בבית המדרש מקטנותו ועד זקנותו,

צדיקים נמשלים בעולם הזה? לאילן  
שכולו עומד במקום טהרה ונופו  
נוטה למקום טומאה, נקצץ נופו -  
כולו עומד במקום טהרה, כך הקב"ה  
מביא ייסורים על צדיקים בעולם הזה,  
כדי שיירשו העולם הבא, שנאמר:  
'והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה'  
מאוד" (איוב ח, ז).

הרי "אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה  
טוב ולא יחטא" (קהלת ז, כ), גם לצדיקים  
יש מעט חטאים, כל אחד לפי דרגתו  
ומעלתו. מה עושה הקב"ה? מביא  
עליהם ייסורים כדי לזככם ולכפר  
על מעט החטאים שבידם, וכשהם  
מסתלקים מן העולם הנם זכים  
וטהורים ונקיים מחטא.

מספרת הגמרא (סנהדרין קא ע"א):  
"כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו  
לבקרו. אמר להם: חמה עזה יש  
בעולם" - כשאדם גדול כמו רבי  
אליעזר שרוי בצער ובייסורים, הרי זה  
מעיד על חרון אף שיש בעולם.

"התחילו הם בוכים ורבי עקיבא  
משחק. אמרו לו: למה אתה משחק?

נְשִׁי תַיִי" (שם מז, ט). הלזה ייקרא שהיו חייו שלא בצער?!

אכן, מעט ורעים היו ימי שני חיי יעקב, אבל אם היו שואלים את יעקב אבינו לשלומו, הוא היה משיב: 'ברוך ה', ישתבח שמו, חסדי שמים, כי גבר עלי חסדו'.

איך ייתכן שכך היה משיב? כיצד זה עולה בקנה אחד עם כל הסבל והצער שהיו מנת חלקו?

התשובה היא: מובא בתנא דבי אליהו (זוטא פרק יט): "כשהיו יעקב ועשו במעי אמון, אמר לו יעקב לעשו: עשו אחי, שניים אנחנו לאבינו, ושני עולמות יש לפנינו - העולם הזה והעולם הבא, רצונך טול אתה העולם הזה ואני אטול העולם הבא? ... באותה שעה נטל עשו

בקי במקרא ובמשנה במדרש ובהלכות ובאגדות, שנאמר 'ויעקב איש תם יושב אהלים'."

עצם השאלה - "מפני מה זכה יעקב לחיים שלא בצער" - תמוהה מאוד. האומנם יעקב אבינו חי שלא בצער?! הרי כל ימיו היו מסכת ארוכה של סבל וצער! עוד בהיותו במעי אמו, עשו הרשע רצה לרוצץ אותו, שנאמר: "וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקַרְבָּהּ" (בראשית כה, כב). וכשגדלו השניים בבית אביהם, המשיך יעקב לסבול ממנו סבל רב. הוא נאלץ לברוח מפניו והגיע לבית לבן, אך גם שם הצטער צער גדול. ולאחר מכן, כשביקש לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף והתאבל עליו שנים רבות. ולימים, כשבא לפני פרעה, אמר לו: "מִצֵּט וְרָעִים הָיוּ יָמֵי



הארציים והגשמיים, מי שנשמתו נמצאת במקום אחר לגמרי - כל מה שקורה לו בעולם הזה אינו נוגע אליו כלל!

הוא לומד תורה? הוא עובד את ה'? אם כן הכל מושלם בתכלית! הוא מרגיש עולם הבא בעולם הזה. שום דבר ארצי לא קשור אליו ולא משפיע על הרגשתו המרוממת.

וזהו פירוש המשנה באבות (י, ד): "כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל. ואם אתה עושה כן - אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא".

אם בתורה אתה עמל - אשריך וטוב לך. ואל תחשוב שרק בעולם הבא

בחלקו העולם הזה, ונטל יעקב העולם הבא בחלקו".

יעקב אבינו הוא איש העולם הבא, כל מהותו היא העולם הבא. גם כשהוא חי בעולם הזה - הוא חי חיי העולם הבא. ואיך? על כך אומר התנא דבי אליהו: "מפני שהיה בבית המדרש מקטנותו ועד זקנותו, בקי במקרא ובמשנה במדרש ובהלכות ובאגדות".

מי שהוא 'בן העולם הבא' וכל חייו ספון בתוך בית המדרש וחי חיי תורה - אין לו שום צער וסבל!

צא וראה, מתי אדם סובל? כשהוא מייחס חשיבות לעולם הזה, והחיים לא תמיד מאירים לו פנים. כשהמציאות מתנגשת עם הרצון והציפיות של האדם - נגרם לו צער וסבל. אבל מי שמרוקם מעל החיים

לעילוי נשמת  
נפתלי בן שושנה ז"ל

ושל רוממות, ושום דבר ארצי וגשמי לא יכול לפגום בשלמות וברוממות הזאת.

מורנו ורבנו חכם בן ציון זצ"ל היה כל כולו תורה. כל חייו היו בחינת של "חיים שלא בצער", כל הקשיים והייסורים לא נגעו אליו. מילדותו למד תורה מתוך הדחק, היו שנים שהיה רעב ללחם ממש. אך מה זה נוגע אליו? הוא הרי חי חיי עולם הבא בעולם הזה.

הוא יגע ועמל בתורה בעומק העיון, התייש את כל כוחותיו על התורה. בסוף ימיו חלה והשתק בחצי גופו, בר מינו, ויחד עם זאת המשיך והתאמץ בכל כוחו בתורה. לא היה מוכן להיסמך על מקל או על אדם אחר, אלא גרר את גופו בכוחות עצמו. לא היה מוכן לשבת וללמוד רק בביתו, אלא התאמץ ללכת לבית הכנסת, ללמוד במקום הלימוד שלו במשך שנים רבות.

כשה'עולם הזה' של האדם הוא תורה, לא שייך בו שיקל וירפה מעליו משהו מעמל התורה, בכל עת ובכל מצב. הרי

יהיה לך טוב. לא ולא! בוודאי שיהיה לך טוב בעולם הבא, עולם הנצח, אבל, קודם כל, דע לך כי "אשריך - בעולם הזה"! כשאתה שקוע בתורה - אתה חי חיי עולם הבא בעולם הזה. כל מה שקורה לך לא נוגע אליך, כי אתה מרומם מעל הארציות והגשמיות של העולם הזה.

התורה ממלאת את האדם שמחה, לא שמחה חיצונית אלא שמחה פנימית ואמיתית - "תורת ה' תמימה משיבת נפש... פקודי ה' ישרים משמחי לב" (תהילים יט, ח-ט). וכשאדם חי חיי רוח מרוממים ומלאי שמחה, שום דבר ארצי לא יכול להעיב על שמחתו השלמה ולפגום ברוממות מעלתו.

יאים ונאים הדברים לדורשם על מורנו ורבנו הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל - שהשבוע חל יום הזיכרון שלו.

כל חייו היו מקשה אחת של תורה, הוא חי חיי עולם הבא בעולם הזה, מרומם מעל כל הארציות והגשמיות. ממילא, כל חייו היו חיים של שלמות

לשון חוזק ואומץ, עד גדר שימית עצמו עליה".

ואכן, אחד הדברים שהגאון רבי בן ציון אבא שאול היה עמל עליהם בכל כוחו היה: לשבור את מידת העצלות, להיות כל כולו בזריזות - במחשבה, בדיבור ובמעשה.

בסוף שנותיו כמעט לא היה רואה בעיניו, ובכל זאת היה חוזר על תורתו בעל פה, ופעמים שהיה פותח ספר ומביט בו, שמא יצליח לקרוא בו בעצמו.

הוא לא פטר את עצמו בטענת "אנוס רחמנא פטריה" (נדרים כו ע"א), על אף שהיו לו הרבה צדדים לטעון כך, אלא אדרבה, הוא חייב את עצמו והתאמץ שלא להיות בגדר אנוס.

והבא להיטהר מסייעין אותו (שבת קד ע"א). זכה רבנו להמשיך בלימוד התורה הקדושה ובמסירתה לדורות הבאים במסירות נפש, וזכה לעת זקנתו להעמיד תלמידים רבים אשר הם עצמם מעבירים את תורתו בעמקות גדולה, ומאירים ומזריחים

אין לו בעולמו אלא תורה, על כן הוא מוסר את נפשו על התורה, כפשוטו. כי התורה היא עצם החיים, ובלתי תורה אין חיים. וכלשון הרמב"ם: "חיי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה חשובין" (פ"ז מרוצח הלכה א).

בשנותיו האחרונות היה הדיבור קשה לו מאוד, ובכל זאת התאמץ במאמץ על טבעי לחזור שוב ושוב על הדברים. הוא לא עשה לעצמו שום הנחות. עם כל הקושי והמגבלה הגופנית, המשיך בהכנת השיעורים ומסירתם כסדרם בעמקות מופלאה, וזאת כדי להרגיל עצמו להתרחק מן העצלות. כל הזמן היה חושש וחושד בעצמו שמא החולשה נובעת מחמת עצלות, והיה נלחם בה בכל כוחו, במסירות נפש עצומה.

ידועים דברי ה"אור החיים" הקדוש (שמות יט, ב) כי ההכנה לקבלת התורה היא התגברות והתעצמות בעסק התורה, כי העצלות הוא עשב המפסיד השגתה, ולזה תמצא כי כל מקום שיזכרנה ה' לתורה ידקדק לומר

תורה "בני ציון" שבשכונת הבוכרים, שם למדו רבים מילדי ירושלים בני עדות המזרח, ובהם מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל.

חכם בן ציון - מקטנותו נועד לגדולות, "בוצין בוצין מקטפיה ידיע" - "דלעת... משעה שהוא חונט ויוצא מתוך השרף, ניכר אם יהיה טוב" (ברכות מח ע"א וברש"י).

יעיד על כך הסיפור הבא שסיפר לי אחד מחבריו לכיתה, רבי בן ציון רז: היתה זו תקופת המנדט הבריטי. השפה האנגלית נשמעה ברחוב. בעקבות זאת החליטו בתלמוד תורה לאפשר לימודי אנגלית. ידיעת השפה פתחה את השערים לעולם העבודה והפקידות בשירות הציבורי. כשאחד

את אור התורה והקדושה בעם ישראל בהקמת מוסדות של תורה. וכל זה נבע ממסירות נפשו לתורה הקדושה, יסוד העולם.

אביו של רבנו - רבי אליהו אבא שאול, היה הגבאי של בית הכנסת 'אוהל רחל'. היה תלמיד חכם, ולמד אצל רבי צדקה חוצין ועוד גדולי עולם.

רבי אליהו גידל משפחה מרובת ילדים, חכם בן ציון היה הבכור. בתקופה ההיא שררו בירושלים עוני ודלות נוראים ותנאי החיים היו קשים מנשוא. ההורים שלחו את ילדיהם לתלמוד תורה בחירוף נפש, כדי להקנות להם חינוך לתורה ויראת שמים. חכם בן ציון למד בתלמוד





חזן ואדבר איתו".

רבי מיימון נכנס אל רבי בן ציון חזן ואמר לו: "פגשתי בחוץ את רבי אליהו אבא שאול, הוא עצוב מאוד על שלא קיבלת את בנו לשיבה. אנא, קבל אותו לניסיון לחודש ימים, אם הוא לא מתאים - אחרי חודש הוא ייצא".

חכם בן ציון חזן נענה לבקשתו של רבי מיימון סודרי. רבי בן ציון נכנס לשיבה, ילד בן אחת עשרה, לבוש בלויי סחבות. הוא נלקח להיבחן אצל חכם עזרא עטיה זצ"ל, אשר התפעל מידיעותיו וכשרונותיו. הוא, כמובן, עבר את המבחן והתקבל לשיבה. עלה והתעלה בתורה, בשקידה עצומה, בתנאים קשים של עוני ומחסור, עד שנעשה כמגדלור של תורה והאיר את כל העולם באור תורתו ויראתו הטהורה.

לימים זכה לעמוד בראשות הישיבה הקדושה והעמיד לגיונות של תלמידי חכמים גדולים בתורה וביראה, ראשי ישיבות, רבנים ויושבי על מדין, ששמם נודע לתהילה בעולם כולו.

המורים בא לכיתה והודיע על כך לתלמידים, קם הילד בן ציון אבא שאול בן התשע, וקרא בקול: "ביטול תורה! אני לא רוצה אנגלית, רק תורה!"

כשחכם בן ציון היה ילד בן אחד עשרה, הביאו אביו לשיבת פורת יוסף, רצה להכניסו לשיבה. שאל אותו חכם בן ציון חזן, מייסד ומנהל הישיבה: "במה אתה עוסק?" השיב: "אני סנדלר".

חכם בן ציון חזן נאלץ להשיב את פניו ריקם, "אין מקום, התפוסה מלאה".

רבי אליהו אבא שאול יצא מן המקום בפחי נפש. ראה אותו רבי מיימון סודרי - שהיה שמש החכמים ובעצמו תלמיד חכם ואיש קדוש - ושאל אותו מדוע הוא עצוב. אמר לו: "אני משתוקק להכניס את בני לשיבה. חכם בן ציון חזן שאל אותי שאלה אחת: 'במה אתה עוסק?'. אמרתי לו: 'סנדלר'. מיד השיב לי: 'אין לנו מקום'. על כך אני עצוב".

אמר לו: "המתן, אלך לחכם בן ציון

בעבותות של אהבה והערצה. במשך תקופה התגוררו יחד באותה דירה, ולאחר מכן דירה מעל דירה באותו בניין. חכם בן ציון אמר שהוא מפחד לישון מעל מרן.

זכיתי להיות בן בית אצל רבנו חכם בן ציון לפני יותר מחמישים שנה. למדתי בישיבת בית יוסף - נוברהדוק, הוא היה מתפלל בבית הכנסת 'אוהל רחל', שבו אביו היה הגבאי. הייתי בא אליו, משוחח איתו ומדבר איתו בלימוד.

בהיותי אברך צעיר הייתי נותן שיעור במדרש אליהו, היכן שפתחנו את הישיבה. רבי אליהו אבא שאול היה בא מדי יום להשתתף בשיעור. נשארתי בידידות רבה עם המשפחה. חכם בן ציון ליווה מקרוב מאוד את ישיבתנו. היינו בקשר הדוק עמו ונועצנו בו בכל ענייני הישיבה. היינו שולחים קבוצות של בני תורה מיישיבתנו ללמוד אצלו בפורת יוסף. בהתחלה הוא היסס, אך לאחר שבחן

בימי לימודו בישיבת "פורת יוסף", היה בידידות רבה עם מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל. מדי יום היו הולכים יחד ברגל לישיבה שבעיר העתיקה ובהליכתם היו מספיקים לחזור ולשנן בעל פה את כל הסוגיה שלמדו בישיבה.

לימים, מרן היה מוסר שיעור בחושן משפט בעיר העתיקה. לאחר השיעור היתה מגיעה מוניית ומחזירה אותו לביתו. פעם אחד לא היו מוניות, נלוויתי למרן ברגל, דרך השוק. אמר לי מרן: "דע לך, השוק הזה מלא דפים של גמרות, רש"י ותוספות".

כשראה את מבטי התמיהה על פני, הסביר לי את כוונתו: "חכם בן ציון ואנוכי היינו עושים את הדרך מביתנו לישיבה ברגל, היינו הולכים דרך השוק. בדרך כל אחד היה אומר בתורו עמוד שלם של גמרא, עם רש"י ותוספות. וכך התמלא השוק בדפים של גמרא.

כל ימיהם היו קשורים זה לזה

על אבן, עד שבירר וליבן כל נקודה לעומקה.

הנהגותיו הקדושות היו מופלאות. איזו ישרות, איזו נקיות, איזו ענווה וצניעות! כל מילה היתה מדודה בפלס, כל הנהגה נעשתה בשיקול דעת, במחשבה. הכל מתוך מבט צרוף ומזוקק של תורה בטהרתה.

התורה רוממה אותו למעלות עליונות. כל חייו ושנותיו היו שלמים ומתוקנים, מלאים קורת רוח ושלוות נפש, חיים שמחים ומאושרים של מי שחי חיי עולם הבא בעולם הזה. "אם אתה עושה כן - אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא."

אותם ותהה על קנקנם, הפליג כשבחם ובכוחם הרב בתורה.

לימים זכיתי להסתופף בצילו ולהכין עמו במשך כארבע וחצי שנים את השיעור הקבוע בגמרא שהיה מוסר ביישיבת "פורת יוסף". פעם זכיתי לשהות עמו במשך שמונה ימים, בבית הבראה של ועד הישיבות בנתניה, למדנו יחד מסכת בכורות. מעין עולם הבא!

זכיתי להיות במחיצתו של רבנו ולראות מקרוב את עמלו ושקידתו בתורה. כל ימיו שקד על התורה בעומק העיון והמחשבה, עמקות התורה שלו היתה מבהילה. כל ראשו תפוס כל הזמן בלימוד. לא הניח אבן



ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה  
זיווג הגון, רפואה שלימה  
או להבדיל, לעילוי נשמה  
לפרטים: 02-5000455  
orhachaim4@gmail.com

# המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א



למעלה מ-  
**10,555,000**  
שעות של לימוד תורה  
בשנה!



להקדשת יום לימוד תורה  
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים  
**02-5000455**

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 [orhachaim.org](http://orhachaim.org)

לחסויות, להפצה, להנצחות  
ולקבלת העלון

[orhachaim4@gmail.com](mailto:orhachaim4@gmail.com)

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

## החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ריקאם הי"ו,  
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,  
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,  
התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת:  
ר' דוד בן איזה י"ל, מרים בת זרהה י"ל,  
מזל בת מרים י"ל, אליעזר בן רגינה י"ל, ר' יהודה בן עישה י"ל,  
רחל רוחאם (ל"ה) בת נרקיס י"ל, תמר בת רגינה י"ל,  
רחל בת נג'מה כוכבה י"ל, לאה בת פנינה י"ל, אילן בן מוזל י"ל,  
מרדכי צבי בן רגינה י"ל, ר' יגאל בן מלכה י"ל, יעקב בן ברטח י"ל,  
יהונתן בן מרים י"ל, יוסף בן ציונה י"ל, ר' יצחק בן נעימה י"ל ת.נצ.ב.ה.